* S - 2 5 8 9 / 9 0 0 *

S-2589

M. Com. - I (Sem. I) Examination
March/April – 2011
105 : Financial & Management Accounting : Paper - II

Time : 3 Hours] [Total Marks : **70**

સૂચના :

નીચે દર્શાવેલ ☛ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of ☛ signs on your answer book.

Name of the Examination :
☛ M. Com. - 1 (Sem. 1)

Name of the Subject :
☛ 105 : Fina. & Management A/c. - 1

☛ Subject Code No. : 2 5 8 9 ☛ Section No. (1, 2,.....) : Nil

Seat No. :

Student's Signature

૧ માધવ કંપની લિ.નું તા. ૩૧મી માર્ચ ૨૦૧૦ના રોજનું કાચુ સરવૈયુ : ૧૪

ઉધાર બાકીઓ	રૂ.	જમા બાકીઓ	રૂ.
યંત્રો (મૂ.કિ. ૫૦,૦૦,૦૦૦)	૪૦,૦૦,૦૦૦	દલાલી	૪૦,૦૦૦
હપતાના લેણાં	૨,૦૦,૦૦૦	૧૫%ના ડિબેન્ચર્સ	૨૦,૦૦,૦૦૦
ડિબે. પરત નિધિ રોકાણો	૪,૦૦,૦૦૦	નહીં મંગાવેલ ડિવિડન્ડ	૫૦,૦૦૦
મકાન (મૂ.કી.૧,૦૦,૦૦,૦૦૦)	૬૦,૦૦,૦૦૦	ચાલુ ખાતું	૩,૦૦,૦૦૦
સ્ટૉક (તા. ૦૧.૦૪.૦૯)	૯,૦૦,૦૦૦	ડિબે. પરત નિધિ રોકાણ	
બેન્ક સિલક	૨,૦૦,૦૦૦	પર વ્યાજ	૩૦,૦૦૦
ડિરેક્ટર ફી	૨,૬૦,૦૦૦	આવક વેરા જોગવાઈ (૦૧.૦૪.૦૯)	૯,૦૦,૦૦૦
ફર્નિચર (મૂ.કિ)	૩૫,૦૦,૦૦૦	ઈક્વિટી શેરમૂડી	૭૦,૦૦,૦૦૦
દેવાદારો	૩૫,૫૦,૦૦૦	સામાન્ય અનામત	૨૩,૨૦,૦૦૦
ડિબેન્ચર વ્યાજ	૧,૫૦,૦૦૦	બાંધી મુદત થાપણો	૧૮,૫૦,૦૦૦
આવકવેરો ચૂકવ્યો		વેચાણ	૬૧,૬૦,૦૦૦
(ગયા વર્ષનો)	૫,૦૦,૦૦૦	ડિબેન્ચર પરતનિધિ	૪,૦૦,૦૦૦
૮%ની કેન્દ્ર સરકારની લોન	૬,૦૦,૦૦૦	નફા-નુકસાન ખાતુ (તા. ૦૧.૦૪.૦૯)	૨૧,૦૦,૦૦૦
મોટર ખર્ચ	૧,૦૦,૦૦૦	લેણદારો	૧૦,૦૦,૦૦૦
કસ્ટમ ડિપોઝીટ	૧,૪૫,૦૦૦	દેવીહૂંડીઓ	૭,૧૫,૦૦૦
ખરીદી	૨૦,૬૦,૦૦૦		
ઑડિટ ફી	૧,૨૦,૦૦૦		
છૂટાં ઓજારો	૮૦,૦૦૦		
લેણી હૂંડીઓ	૧૩,૦૦,૦૦૦		
કેશવ લિ.ના શેર-રોકાણ	૧,૬૦,૦૦૦		
પગાર	૪,૪૦,૦૦૦		
ડિબેન્ચર વટાવ	૨,૦૦,૦૦૦		
	૨,૪૮,૬૫,૦૦૦		૨,૪૮,૬૫,૦૦૦

નીચે આપેલી માહિતી ધ્યાનમાં લઈ કંપનીના વાર્ષિક હિસાબો ઊભા પાકા સરવૈયાની રીતે તૈયાર કરો :

(૧) કેશવ લિ.ના શેરની ઉધારબાકી દરેક રૂ. ૧૦નો શેર અને શેરદીઠ રૂ. ૮ ભરપાઈ દર્શાવે છે.

(૨) ડિબેન્ચર્સ તા. ૩૧.૦૩.૨૦૧૯ના રોજ પરત કરવાના છે.

(૩) છેવટના સ્ટૉકની ખરીદ કિંમત રૂ. ૨૦,૦૦,૦૦૦ છે. જેમાંથી ૨૦% માલની બજારકિંમત ખરીદ કિંમત કરતાં ૧૦% ઓછી છે. જ્યારે ૧૦% માલની બજાર કિંમત ખરીદ કિંમત કરતાં ૨૦% વધુ છે.

(૪) કંપનીની સત્તાવાર થાપણ રૂ. ૧૦નો એક એવા ૧૦,૦૦,૦૦૦ ઈક્વિટી શેરની બનેલી છે.

(૫) ડિબેન્ચર પરતનિધિ રોકાણો પર મળવાનું બાકી વ્યાજ રૂ.૧૦,૦૦૦ છે.

(૬) દેવાદારો પૈકી રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦ છ માસથી વધુ સમયના છે જૈ પૈકી રૂ. ૨,૫૦,૦૦૦ શકમંદ છે. શકમંદ લેણાંની પૂરેપૂરી જોગવાઈ કરો.

(૭) કાયમી મિલકતોની મૂળ કિંમત પર ૧૦% લેખે ઘસારાની જોગવાઈ કરવાની છે.

(૮) ચાલુ ખાતે દર્શાવેલી રકમ છેલ્લા હપતો ન મળવાને કારણે વર્ષ દરમિયાન જપ્ત થયેલ ૪૦,૦૦૦ ઈક્વિટીશેર ફરી બહાર પાડતા તેની પાસેથી મળેલ રકમ દર્શાવે છે. પરંતુ તે અંગે જરૂરી નોંધ થઈ નથી.

(૯) રૂ. ૩,૦૦,૦૦૦ સામાન્ય અનામત ખાતે અને રૂ.૧,૦૦,૦૦૦ ડિબેન્ચર પરત નિધિ ખાતે લઈ ગયા પછી સંચાલકોએ ઈક્વિટીશેર પર ૧૫% લેખે ડિવિડન્ડની ભલામણ કરી છે.

(૧૦) ચાલુ વર્ષે આવકવેરાની જોગવાઈ રૂ. ૬,૦૦,૦૦૦ કરવાની છે. છેલ્લા વર્ષની આકારણી કોઈ પણ તકરાર વગર પૂરી થઈ હતી.

૨ (અ) શ્રી અર્જુન રૂ. ૧૫,૦૦૦ની નફા-નુકસાનની પૉલીસી લીધી. બાંયધરીનો સમય ચાર માસનો છે. તા. ૩૧-૧૨-૦૮ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું વેચાણ રૂ. ૧,૨૦,૦૦૦ હતું અને ચોખ્ખો નફો રૂ. ૧૧,૫૦૦ હતો. નફા-નુકાસાન ખાતે રૂ. ૭૦૦ સ્થાયી ખર્ચના ઉધારવામાં આવ્યા હતા જે પૈકી રૂ. ૨૦૦ના સ્થિર ખર્ચનો વીમો લેવામાં આવ્યો ન હતો. ૬

તા. ૦૧-૦૪-૨૦૦૯ના રોજ આગ લાગી જેથી અમુક પ્રવૃત્તિઓ અટકી ગઈ. શ્રી સહદેવનું તા. ૦૧-૦૪-૦૮ થી તા. ૩૧-૦૭-૦૮ સુધીનું વેચાણ રૂ. ૩૫,૦૦૦ હતું. અને તે જ ચાર માસના સમયનું વર્ષ ૨૦૦૯નું વેચાણ રૂ. ૧૨,૦૦૦ હતું. તા. ૩૧-૦૩-૨૦૦૯ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું વેચાણ રૂ. ૧,૧૫,૦૦૦ હતું.

તા. ૦૧-૦૧-૨૦૦૯ થી ઉત્પાદનની નવી ટેક્નોલૉજીવાળી પદ્ધતિથી ૨૦૦૯માં વેચાણ પર ૪ ટકા વધુ નફો મળશે. દાવાનું પત્રક તૈયાર કરો.

(બ) સદભાગી કંપની લિ.માં તા. ૧૩-૦૩-૨૦૦૯ના રોજ આગ લાગવાથી વેર હાઉસમાં રૂ. ૮૦,૦૦૦નો સ્ટૉક હતો જે પૈકી રૂ. ૬૦,૦૦૦નો સ્ટૉક આગથી સંપૂર્ણ નાશ પામ્યો. નીચે જણાવેલ દરેક સંજોગોમાં દાવાની રકમ જણાવો તથા કંપનીના ચોપડે આમનોંધ લખો : ૪

(૧) જો કંપનીએ રૂ.૧,૦૦,૦૦૦નો વીમો લીધો હોય

(૨) જો રૂ. ૮૦,૦૦૦નો વીમો ઉતરાવ્યો હોય

(૩) જો રૂ. ૭૦,૦૦૦નો વીમો લીધો હોય અને સરેરાશ કલમની શરત સામેલ હોય.

(૪) જો કંપનીએ રૂ. ૪૫,૦૦૦નો વીમો લીધો હોય અને તેમાં સરેરાશ કલમની શરત નહીં હોય.

(ક) સમ્રાટ અશોક આગના તમામ નુકસાન સામે સંપૂર્ણ વીમો લીધો છે. તેમના મકાનમાં આગ લાગવાથી અમુક ભાગને નુકસાન થયું. વીમા કંપનીએ નીચે મુજબનો દાવો મંજૂર રાખ્યો : ૪

		રૂ.
સંચા અને યંત્રો		૧,૯૦,૦૦૦
ફર્નિચર		૨,૭૦,૦૦૦
નુકસાન પામેલો સ્ટૉક		૧,૩૦,૦૦૦
નાશ પામેલ સ્ટૉક (અડધી કિંમત)		૭૦,૦૦૦
પારિણામિક નુકસાન :		
કુશળ કામદારની મજૂરી	૩૦,૦૦૦	
નફાનું નુકસાન	૮૦,૦૦૦	૧,૧૦,૦૦૦
કુલ દાવો		**૭,૭૦,૦૦૦**

સંચા અને યંત્રો જૂનાં હતા જે ચોપડે પૂરેપૂરા માંડી વાળેલ હતા. નવુ યંત્ર નહીં ખરીદવાનું નક્કી થયુ છે. ફર્નિચર સમારકામનો ખર્ચ રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦ થયો છે. નુકસાન પામેલ સ્ટૉક પર રૂ. ૨૦,૦૦૦ ખર્ચ કરવાથી તે પૂરી કિંમતે વેચી દેવામાં આવ્યો. આગના દાવાનું પત્રક તૈયાર કરો.

૩ (અ) કંપનીના વાર્ષિક હિસાબોના સંદર્ભમાં સંશયિત દેવાં અને અવાસ્તવિક મિલકતો આ દરેક બાબતના પાંચ ઉદાહરણો આપો. ૬

(બ) સંગમ લિ.ના તા. ૩૧-૦૩-૨૦૦૯ના રોજના કાચા સરવૈયાની કેટલીક આંશિક વિગતો ૮

વિગતો	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
આવકવેરાની જોગવાઈઓ (તા. ૦૧.૦૪.૦૮)	--	૩,૦૦,૦૦૦
નફા-નુકસાન ખાતું (તા.૦૧/૦૪/૦૮)	--	૫,૦૦,૦૦૦
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (તા.૦૧.૦૪.૦૮)	૨,૨૦,૦૦૦	--
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (ચાલુ વર્ષે)	૨,૮૦,૦૦૦	--
મૂળ સ્થાનેથી કપાયેલ આવકવેરો	૨૦,૦૦૦	૪૦,૦૦૦

વર્ષ ૨૦૦૭-૦૮ની આવકવેરાની આકારણી ચાલુ વર્ષે પૂરી થઈ હતી અને આવકવેરાની જવાબદારી રૂ. ૩,૨૦,૦૦૦ નક્કી થઈ છે. કંપનીનો ચાલુ વર્ષનો નફો. રૂ. ૮,૦૦,૦૦૦ હતો. કંપની ૩૦ ટકા લેખે આવકવેરો ચૂકવે છે.

કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો અને કંપનીના ઊભા સ્વરૂપના નાણાંકીયપત્રકોમાં તેની અસર બતાવો.

અથવા

૩ (અ) માનવ સંપત્તિના હિસાબોની કોઈ પણ બે પ્રતિષ્ઠત લેખકોની વ્યાખ્યા આપી તેના ફાયદા વર્ણવો. ૬

(બ) માનવ સંપત્તિના મૂલ્યાંકનનું લેવ અને સ્વાર્ટ્ઝ મૉડેલ સમજાવો. ૪

(ક) માનવ સંપત્તિને ધંધાની મિલકત ગણવાની તરફેણમાં દલીલો રજૂ કરો. ૪

૪ (અ) પર્યાવરણલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિનું કાર્યક્ષેત્ર સ્પષ્ટ કરો. ૬

(બ) પર્યાવરણલક્ષી હિસાબ પદ્ધતિનો વિકાસ કોઈ પણ ચાર દેશોનું ઉદાહરણ આપી વર્ણવો. ૪

(ક) પર્યાવરણલક્ષી હિસાબ પદ્ધતિની કાર્યવાહી સમજાવો. ૪

અથવા

૪ (અ) તા. ૧૩.૦૩.૦૯ની મધ્યરાત્રીએ આગ લાગવાથી એક કંપનીના મકાનને વ્યાપક નુકસાન થયું. રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ની કિંમતનો સ્ટૉક બચાવી લેવામાં આવ્યો. કંપનીમાં છેલ્લા પાંચ વર્ષ દરમિયાન વેચેલ માલની પડતર પર કાચા નફાનો દર ૩૩ $^{1}/_{3}$ ટકા હતો. ૬

તા. ૦૧.૦૧.૦૯ના રોજ સ્ટૉક રૂ. ૨,૧૦,૦૦૦ હતો. તા. ૦૧-૦૧-૦૯ થી ૧૩-૦૩-૦૯ સુધીનું વેચાણ રૂ. ૨,૮૦,૦૦૦ આ સમયની ખરીદી રૂ. ૧,૭૦,૦૦૦ અને સીધી મજૂરી રૂ. ૬૦,૦૦૦ હતી. વીમા કંપની સમક્ષ સ્ટૉકના નુકસાનના દાવાનું પત્રક તૈયાર કરો.

(બ) આગના દાવાના સંદર્ભે અસમાન્ય માલ સ્ટૉકની સમજૂતી આપો. ૪

(ક) કર્મચારીઓના પ્રયત્નો પર વળતરની પદ્ધતિ સમજાવો. ૪

૫ (અ) તફાવત સ્પષ્ટ કરો : (ગમે તે **એક**) ૬

(૧) ઐતિહાસિક પડતર અને પુનઃસ્થાપના પડતર

(૨) વચગાળાનું ડિવિડન્ડ અને સૂચિત ડિવિડન્ડ.

(બ) ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે **બે**) ૮

(૧) ચોખ્ખી કાર્યશીલ મૂડી

(૨) બેરી કોર્પોરેશન પદ્ધતિ

(૩) પરિણામિક નુકસાનની પૉલિસી

(૪) પર્યાવરણલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ.

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the Instruction No. **1** of Page No. **1**.

1 Trial Balance of the Madhav Company Ltd. as on 31st March 2010 **14**

Debit Balance	**Rs.**	**Credit Balance**	**Rs.**
Machinery (cost 50,00,000)	40,00,000	Brokerage	40,000
Call in Arrears	2,00,000	15% Debentures	20,00,000
Deb. Redem. Fund		Unclaimed Dividend	50,000
Investment	4,00,000	Current Account	3,00,000
Building (cost 1,00,00,000)	60,00,000	Interest on Deb. Fund	
Stock (01.04.09)	9,00,000	Investment	30,000
Bank Balance	2,00,000	Provision for Income	
Director Fees	2,60,000	Tax (01.04.09)	9,00,000
Furniture (cost)	35,00,000	Equity share capital	70,00,000
Debtors	35,50,000	General Reserve	23,20,000
Interest on Debenture	1,50,000	Fixed Deposit	18,50,000
Income tax paid		Sales	61,60,000
(previous year)	5,00,000	Deb. Redemption fund	4,00,000
8% Central Govt. Loan	6,00,000	Profit-loss a/c (01.04.09)	21,00,000
Motor Expense	1,00,000	Creditors	10,00,000
Custom Deposit	1,45,000	Bills Payable	7,15,000
Purchases	20,60,000		
Audit fees	1,20,000		
Loose Tools	80,000		
Bills Receivable	13,00,000		
Keshav Ltd. Shares			
(investment)	1,60,000		
Salaries	4,40,000		
Discount on Debenture	2,00,000		
	2,48,65,000		**2,48,65,000**

Prepare final accounts of the company by vertical balance sheet method after taking into account following information :

(i) Debit balance of Keshav Ltd. shares shows share of Rs. 10 each and Rs. 8 paid up per share.

(ii) Debentures are to be redeemed on dt. 31.3.2019.

(iii) Purchase price of closing stocking is Rs. 20,00,000. Out of which market price of 20% goods reduced by 10% as compare to purchase price. Where as market price of 10% of goods has been increased by 20% as compared to purchase price.

(iv) The authorized capital of company comprises of 10,00,000 equity shares of Rs. 10 each.

(v) Interest outstanding Rs. 10,000 on debenture redemption Fund Investments.

(vi) Rs. 5,00,000 debtors are for more than six months, out of which Rs. 2,50,000 is doubtful debts. Provide for full amount of doubtful debt reserve.

(vii) Provide 10% depreciation on cost price of all fixed assets.

(viii) The amount shown as current account indicates amount received on 40,000 equity shares reissued which was forfeited due to non-receipt of last instalment on it during the year. No journal entry was passed in this regard.

(ix) The directors has proposed 15% dividend on equity shares after providing the transfer from profit Rs. 3,00,000 General Reserve and Rs. 1,00,000 to Debenture Redumption Fund.

(x) Provide for current year's income tax Rs. 6,00,000. Previous year's assessment was completed without any dispute.

2 (a) Shri Arjun has taken consequential loss policy of Rs. 15,000. The period of indemnity specified in the policy is four months. Sales for the year ended on Dt. 31.12.08 Rs. 1,20,000 and net profit was Rs. 11,500. The fixed expenses debited to Profit and Loss account was Rs. 700 out of which Rs. 200 of fixed expenses was not covered under this Insurance Policy. 6

The premises of company were destroyed by fire which took place on dt. 01.04.09 and the business was disorganized. Sales for the period dt. 01.04.08 to 31.07.08 was Rs. 35,000 and sales for the same period of four months in the year ended on dt. 31.03.2009 was Rs. 1,15,000.

Due to new technology installed in the year 2009. Starting from dt. 01.01.09 the percentage of profit on sales will be increased by 4%. Prepare statement of claim.

(b) A fire broke out in the warehouse of Sadbhagi Co. Ltd. on 13.3.2009. Out of stock costing Rs. 80,000; stock worth Rs. 60,000 fully destroyed. Determined the amount of claim and pass general entry in each of the following circumstances : 4

(i) In case insurance of Rs. 1,00,000 taken

(ii) If Rs. 80,000 of insurance policy taken

(iii) If Rs. 70,000 policy taken which includes average clause cover under it.

(iv) If Rs. 45,000 insurance policy taken which does not include average clause.

(c) Samrat Ashok has covered all risks due to fire by taken full amount insurance fire broken out. Certain part of building damaged, insure company admitted claim as under. **4**

Plant and machinery were old and full amount of it written down. He decided not to purchase new machine. The repairing of furniture cost Rs. 1,50,000. After incurring expenses of Rs. 20,000 damaged stock was sold at full cost :

Prepare statement of fire claim :

		Rs.
Plant and machinery		1,90,000
Furniture		2,70,000
Stock damaged		1,30,000
Stock destroyed (half price)		70,000
Consequential Loss		
Skill Employee Labour	30,000	
Loss of profit	80,000	1,10,000
Total claim (accepted)		7,70,000

3 (a) Provide five examples of each of the following Headings with reference to final accounts of company. **6**

(i) Contingent Liabilities

(ii) Fictitious Assets.

(b) Some (partial) balances from Trial Balance of Sangam Ltd. on Dt. 31.3.09 **8**

Particulars	Debit Rs.	Credit Rs.
Income tax provision (01.04.08)	--	3,00,000
Profit and Loss Account) (01/04/08)	--	5,00,000
Income tax paid in advance (01.04.08)	2,20,000	--
Income tax paid in advance (current year)	2,80,000	--
Tax deducted at source	20,000	40,000

Assessment of year 2007-08 was completed this year and Tax liability determined Rs. 3,20,000. Current year profit was Rs. 8,00,000. Company pays income tax at 30%.

Pass general entry in the books of company and show its effect in vertical form of financial statements.

OR

3 (a) Provide definitions of Human Resources accounting given by any two authors and describe advantages of HRA. 6

(b) Explain "Levand Sehwartz Model" to evaluate the Human Resource. 4

(c) Given arguments in favour of Human Resources to be considered as Assets of the Business. 4

4 (a) Explain the scope of Environmental Accounting. 6

(b) Describe the development of Environmental Accounting giving example of any four countries. 4

(c) Explain the procedure of Environmental Accounting. 4

OR

4 (a) The building of the company heavily damaged due to fire broke out in the midnight on dt. 13.3.09. The salvage value of stock is Rs. 1,00,000. The gross profit rate on cost of goods sold during last five years was $33\frac{1}{3}\%$.

Stock on dt. 01.01.09 was Rs. 2,10,000
Sales on dt. 01.01.09 to 13.3.09 period Rs. 2,80,000
Purchase Rs. 1,70,000 and direct labour Rs. 60,000.
Prepare the statement of claim to be present to insurance company for the loss of stock.

(b) Explain abnormal goods stock in fire claim. 4

(c) Explain return on efforts employed. 4

5 (a) Distinguish between the matters : (any one) 6
(i) Historical Cost and Replacement Cost
(ii) Interim Dividend and Proposed Dividend

(b) Write short note on : (any two) 8
(i) Net Working Capital
(ii) Bary Corporation Method
(iii) Consequential Loss Policy
(iv) Environmental Accounting.